

VESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA :
Bd. Francisc Deák No. 2.
Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE :

Ca ziar săptămânal :
Pe un an . . . . . 100 Lei
Pe un jumătate an . . . . . 50 Lei

RĂVAȘ

Tipuri locale se găsesc pe ori unde merge. Astăzi cu toții poartă tricoulul. În publicitate oricând stai cu ei de individual, sunt convinși că reprezintă publică, — o părere indiscutabilă absolut mântuitoare de neam și Țară. Grei ori sprintenei când spun vre-o grea, — stau locului, — accentuează și picioare, te conving de ade — personal. Cu geanta subsuoară, se încoarcă; fac cultură, afaceri și după funcțiuni.

Sunt pe tot locul, zimbitori ucenici și omenesți, — s'apropie.

Sau pe gânduri. Ce vor mai fi având informatori iscusiți, cari scot paginile, subliniază cu creionul, — mistifică, și apa turbure, să pescuească ei de ei.

***

Montele Bethlen îl apără pe guvernatorulorthy. El spune că, la Karczag, la cea populației de acolo nu s'a întâmplat nimic.

Confirmă Ministrul președinte maghiar, amintirea unei pregătiri la „revanșă”, că putea să fie vorbă!

Știu că d. Friedrich conducătorul creștin social este de altă părere? ! Nu să se producă dovezile, — acolo, se ei.

Accea ce pe noi ne importă este, ca să suntem în pace, și că sentimentelor de loialitate sunt la fel răs-

Premier al României s'a declarat la Mica Înțelegere din Marienbad împrumutul maghiar. Oricine, dar țes Ungaria știe, că ce înseamnă împrumutul optat la puterile mari în favorul ei.

Și potrivește mai bine, ca să ne gândim pentru melodii mai gingașe, din cari sărbătorile pentru vecie — gândul dușmăniei.

Forțele elementare ale naturii împletesc și grăului mănos cu aceea a neghinei și boabe, iar priceperea omului curățește și — și seceră în bogat!

Abonați-vă la

„Vestul României”

FANTOMA RĂSBOIULUI...

Era cât pe aci să se încere un războiu, la care nimenia nu s'a gândit.

Prima știre a dat-o stația telegrafiei fără fir din Valona la Brindisi, despre aceea că, comisia italiană pentru delimitarea frontierei grecească a fost măcelărită de făptuitori necunoscuți.

Au eșit 5 vase italiene spre Corfu, s'a omorât o seamă de oameni nevinovați, cerând guvernul italian deplină satisfacție guvernului grecesc.

Cei mai susceptibili au văzut și noua constelație a popoarelor în aceasta năvală nouă. În urma războiului mondial, să vede, că posibilitățile unui războiu au devenit mai acute, decât șansele lui. A fost chiar unele ziare, cari vedeau popoarele divizate curenților de azi.

Și astăzi comentează, că Anglia protejează punctul de vedere grecesc, Franța punctul de vedere italian, — că Jugoslavia în cazul unui războiu se va atașa Greciei, și în acest caz Ungaria va demonstra contra Jugoslaviei.

Diferite alte combinații se țin lanț. Ne pare bine când vedem că România observă neutralitatea potrivită împrejurărilor.

Consiliul superior al Națiunilor s'a întrunit în ședință plenară la Paris punând la discuție diferendul talo-grecesc. Societatea Națiunilor este pusă la prima grea problemă dela înființarea ei. Ea are să decidă. Ambele părți acceptă soluțiunile cari se

vor lua din partea reprezentanților responsabilii a Păcii.

Ei nu pot avea alte tendințe decât asigurarea și apărarea prestigiului Națiunilor și a liniștei generale. Dar nu cere nici interesul Italiei sau a Greciei ca pacea să fie perturbată.

Italia prin desvoltarea elementelor noi a fascismului are lupte interne puternice, cari impun diferite considerațiuni șefului de guvern D. Mussolini. Grecia abia să poate reculege în curențele cari sunt urmarea faptelor guvernării; încât și unii și alții pot tinde în mod rațional numai la o liberă consolidare, și pacinică lucrare economică-financiară.

Este o liniște, clădită pe vulcanele tainice a vieții Națiunilor. Un clocot continuu, care așteaptă să izbucnească. Fondul ei și-l are în forțele individuale a popoarelor, și de aceea soluționarea, — asigurarea echilibrului restabilit prin sfârșitul Păcii dela Versailles, ratificată, — se face pri voința și tăria unită în principiile fixate de Societatea Națiunilor.

O rezolvare cât mai grabnică a conflictului ar putea să urmeze mult mai ușor dacă la decizele cari trebuie să se ia, ar putea contribui și România, — care a semnat pacea, — dar deocamdată privește desbaterile, — ca spectator depărtat.

Un războiu astăzi s'ar putea crea, dar el nu poate fi!

Catastrofa din Japonia

Ultimele telegrame ne aduc știri grozave despre cataclismul întâmplat în Țara Soarelui din Orient, în Japonia. Un teribil cutremur de pământ de o violență nemai-pomenită a avut efecte așa de dezastruoase încât ne amintește potopul din Biblie.

Întâia și a doua zguduire în sens vertical au fost așa de formidabile încât în câteva minute mii și mii de case, palate, fabrici și construcții au fost complet dărâmate în capitala Japoniei Tokio și principalul port comercial Yokohama. Palatul imperial zace în ruine. Această dărâmare bruscă a cauzat moartea a peste 2,000.000 de oameni.

În acelaș timp s'au declarat numeroase incendii, cari se întind cu o repeziune uimitoare, neputând fi localizate din

cauza panicii care a cuprins întreaga populație.

În urma incendiului la Tokio a sărit Arsenalul armatei în aer, omorând mai multe mii de oameni.

Tunelul dela Sasako s'a prăbușit tocmai când trecea prin el un tren de persoane. Acestei nenorociri au căzut victime 600 oameni, între cari și un prinț al casei imperiale.

Turul Asakusa din Yokohama dărâ-mându-se a îngropat sub el câteva sute de suflete.

Orașul Mito, de lângă țărmul Oceanului Pacific în urma cutremurului s'a scufundat, iar valurile mării au năpădit cu o grozavă furie asupra orașului, acoperindu-l complet. Din cele câteva sute de mii de locuitori nici unul măcar n'a scăpat.

Toate satele și orașele între Tokio și Osaka au fost complet distruse. Acolo unde mai eri erau culturi bogate, și nume-

roase coșuri de fabrici arătau o industrie înfloritoare, astăzi e un mormânt și o ruină. Era regiunea cea mai împopulată a Japoniei.

Din cauza distrugerii magazinelor cu alimente foamea a ajuns generală în regiunile atinse de cutremur.

Cauza catastrofei fără păreche în istoria modernă pare a fi un dezechilibru pronunțat în subsol, un gol imens între unele pături subpământesti, care să fi determinat o bruscă prăbușire a celorlalte straturi suprapuse.

Războiul a cruțat Japonia pentru ca nenorocirea să o îngroape pe timp îndelungat în muncă urlașă pentru recăștigarea situației în concertul puterilor mari.

Din Beiuș

Reprezentanța comunală din Beiuș a fost aleasă în anul 1920 în baza Decretului XXII a Consiliului Dirigent. Vremile erau tulburi, deci această alegere a adus unele surprize, cari s'au resimțit foarte mult la conducerea comunei.

Primarul N. T. Cosma din momentul ce a fost instituit de reprezentanță la conducerea comunei și-a fixat un program hotărât între cari, în afară de refacerea comunei, a fost dizolvarea actualii reprezentanțe și ridicarea Beiușului la rangul de comună urbană (oraș cu magistrat).

În prima ședință primarul a propus iar reprezentanța în principiu a decretat, cu majoritatea absolută de voturi, ridicarea Beiușului la gradul de oraș cu magistrat. S'a instituit comisiune cu mandatul de a întocmi proiectul de organizare și bugetul.

Iar în luna Iulie, reprezentanța a cerut Ministerului de Interne că în baza § 61 a legii comunale din Transilvania (art. XXII 1886) să disolve actuala reprezentanță comunală. Ministerul, cu decizia sa din 24 August 1923 a și decretat dizolvarea, dar în baza aceluiaș § 61 n'a ordonat alegere nouă, ci instituirea unei comisii interimare, care oricât de legală, este un novum.

Deaceia primarul a cerut din nou autorităților în drept să ordone alegere nouă.

Pentru a stăvili afluența elementelor indesezabile, Primăria a luat măsuri pentru reorganizarea Biroului Populației și controlul străinilor.

În acelaș scop s'a ordonat recensământul populației.

Reprezentanța comunală a încheiat un contract pentru edificarea unei scene stabile (6X6 metri) și moderne în Hotelul Central așa, că Beiușul este unicul centru din Bihor unde vom putea pune la dispoziția trupelor teatrale și pentru diletanți o sală modern amenajată.

Tot acolo se va instala și un cinematograf.

Taxa luminei electrice a fost majorată cu 100%.

Iu baza legii asupra maximului, reprezentanța a fixat aproape 60 taxe comunale menite a acoperi cheltuielile edilitare ale comunei.

Vama a fost majorată cu 100%.

Dna Elena Costamanea a fost numită directoră a Școlii normale de fete.

După cât se vede la Beiuș se muncește în tăcere dar cu rezultate frumoase.

Vești din Maramureș

A apărut Anuarul Liceului de fete „Domnița Ileana” din Sighetul-Marmăției. Reproduc unele date. În 5 clase au fost 154 eleve ordinare clasificate și 14 particulare, 127 din Sighet, 43 din județ, 23 din alte județe și 11 din Cehoslovacia. După religie: 81 eleve gr.-cat., 11 ortodoxe, 9 rom. cat., 4 evang. lut. și 85 izraelite; după profesiune părinții erau: agricultori 11, meseriași-comercianți 76, funcționari 43 și preoți-învățători 49. Biblioteca elevelor 250 volume iar cea profesorală 3616 volume din cari românești de tot erau 412 volume. „Casa Școlii” și societățile culturale: „Graiul Românesc”, „Principele Carol”, „Liga” ar trebui să aducă jertfe cu distribuirea cărților românești. Ar avea o datorie de îndeplinit în Maramureș.

Se zvonește că gimnaziul din Vișăul de sus, care are la activul său un frumos trecut cultural, va fi transformat într-o școală de arte și meserii. Când Șomcuta cu 3000 locuitori are un liceu de ce să se desființeze gimnaziul din Vișăul de sus cu 15,000 locuitori? Lângă gimnaz mai pot exista: o școală medie industrială de fete și una inferioară de arte și meserii pentru băieți. Mai bine să se desființeze secția maghiară a Liceului „Dragoș-Vodă” cu 80 procente ovrei, ca gimnaziul cu menire românească din Vișăul de sus, ceea ce ar constitui o crimă față de neam.

Impozitele impuse sunt cu 50 procente mai mari, ca *minimumul contemplat*. Principiul *autoimpunerii* a fost eludat. Populația să arată indolentă față de lucrările comisiunilor, — cari nu iau în considerare situația economică specială a Maramureșului. Toți articolii de comerț și industrie îi importăm, alimentele pe 9 luni le importăm, comunicația în incunjur scumpește prețul lor cu toată reducerea la transport de 25 procente cu *alte 25%* și în prețul articolilor și alimentelor importate să cuprind și *impozitele producătorilor*. *Mai mult spirit se consumă în Maramureș; dovadă a mizeriei ajunsă la desperare*. Vama pe un bou este de 10,000 lei pentru export. Un bou mijlociu de 500 kgr. — cum sunt mai mulți fiind rassa slabă — e impus cu 20 lei impozit vamă la un kgr. viu. Astfel prețul vitelor bătrâne și a celor tinere este scăzut sub *costul iernatului* din anul trecut. *Cum vitele sunt singura resursă de câștig pentru țărani*, impunerile vor ruina situația românilor, fiind ele *contra normelor economiei naționale* și a intereselor locale. *Vor trebui oareși-careva dispoziții de reducere a vămilor ori impozitelor*. — Orașele — locuite de minoritari, cari *impozitele lor le împing* pe consumatori nu pot fi *protejate* în defavorul populației românești dela sate. Principiul „cărnei ieftine” nu poate nimici comerțul dela țară. Guvernul e dator din oficiu a revizui impunerile și a le scădea, ca să nu devină grija, ruina sătenilor din ținuturile *mașter donate de natură*.

Ce este o școală profesională de fete și menirea ei

Dispozițiunea Ministerului de Instrucțiune publică, de a înființa în localitate o școală profesională de fete de gradul II cu internat este judicioasă și bine venită, pentru satisfacerea nevoilor școlare ale părinților din acesta ținuturi, încât publicul nu poate primi creșterea acestei școli, decât cu mulțumire. Ministerul n'a luat dispozițiunea decât călăuzit de rolul cultural și profesional ce o astfel de școală îl are în societate, de foloasele ce ea le aduce, cu atât mai mult cu cât o școală similară nu există decât în București. Și fiindcă până acum astfel școli n'au existat în Transilvania desigur că mulți în necunoștință de cauză vor fi privit înființarea unei astfel de școli în localitate cu oarecare scepticism, alții poate să o fi găsit chiar inutilă și vor fi încercat o negațiune a ei. Găsesc necesar, pentru edificarea deplină a marelui public și în special a părinților, de a expune într'un cadru succint menirea în general a unei școli profesionale de fete și în special a școlii profesionale superioare ce va lua ființă în localitate, la 1 Septembrie a. c.

Într-o școală profesională după cum numele însuși indică în primul rând se învață o meserie ca: croitoria și lenjeria, arta decorativă, menajul, dar nu se neglijează nici partea culturală generală, deci cultura generală căci se predă cursurile echivalente unui gimnaziu de 4 clase în cazul când școala e de gradul I, și similare liceului când e de gradul II. Gradul I cere 5 ani de studii, iar gradul II, trei ani. La absolvirea chiar a cursului inferior o elevă este pregătită indeajuns de a-și confecționa rochiile, lenjeria cu alte cuvinte de a se îmbrăca pe ea și pe toți ai casei. Pe lângă aceasta posedă și o educațiune fiind pregătită pentru rolul eimsocial, acel de mamă și de soție, iar în cazul când dorește să ocupe vre'o funcțiune la stat, nimic nu-i stă împotriva.

În vechiul Regat există nenumărate funcționare atât în instituțiunile de stat cât și acele particulare care sunt absovente de curs profesional gradul I adică cu 5 ani. Chiar și corpul învățătoresc număra multe, bine înțeles la început cu gradul de suplinitoare. Idealul societății și al unui părinte trebuie să fie a-și îndruma fiicele, nu spre birocrațism și funcționarism ci spre viața de familie căci numai familia este baza societății și dacă, datorită vremurilor critice unele sunt nevoite să îmbrățișeze o funcțiune sau o facă aceasta numai în mod cu totul subsidiar, dar unica lor preocupare să fie familia și numai familia, căci aceasta este menirea cea mai sfântă și mai frumoasă a femeii. Ori, prin educațiunea ce căpăta o elevă în o școală profesională e mai bine pregătită pentru viața familiară, căci aici obține cunoașterea unei profesii de care apoi, are nevoie. În viața zilnică. Pentru a învedera numai în parte utilitatea unei astfel de școli e suficient să ne gândim la scumpetea excesivă a confecționării unui costum de haine, a lenjerii, a unei

pălării etc. etc. pe cari fiecare suntem nevoiți să portăm greu fiind necesități de care nu ne putem și îmbogățim meseriașii străini. Oare câtă vreme se realizează și ce înlesnire pentru soțul căruia poate îmbrăca copilășii pe soțul ei și pe ei pe propriile ei mâni și sîrguință. N'are nevoie să croitoresele și croitorii, modistele și lenjerile pentru un lucru de nimic, iar cu banii economizați această cale se poate astupa o altă nevoie, domnului în aceste timpuri anevoioase necunoscute.

În programul unei școli profesionale de specialitate se predeau limbile moderne istoria, grafia, contabilitatea, desenul pictura, gimnastica etc. cu un cuvânt toate obiectele ce se învâdă într'un liceu sau gimnaziu de fete. Rolul școlii profesionale este și de a forma bune maiestri absolviți să deschidă ateliere de croitorie, lenjerie decorative etc. ce aduc câștiguri frumoase în punct de vedere s'ar putea cita nenumărate, în Occident cât și București unde distinsii funcționari, ofițeri superiori, de avocați și medici și de profesori superiori au deschis astfel de ateliere unde se învâdă totul necesar îmbrăcăminteii femeiești dând pregătirea de specialitate n'au considerat reuă unei astfel de meserii ca o rușine. La noi în țară această nenorocită mentalitate și pare-se că dominează mai mult ca în oricare altă parte de țară deși într'un nimic justifică. Școala din localitatea noastră cu 2 grade deci similară unui liceu, iar absolviții lângă cele expuse mai sus vor avea dreptul de profesoare de croitorie, lenjerie, arte decorative la școlile profesionale și normale pregătind și existență și un viitor sigur, iar cele care ar dori să se dedice la alte funcțiuni la stat vor putea-o face conferă acest drept din moment ce în această țară primii o cultură echivalentă unui liceu. În adresăz părinților cu venituri modeste, preșcolii și tuturor acelor ce doresc să dea drumul fiicelor lor și o pregătire practică pentru viața zilnică căci meseria este brățară și propun ca în cazul ce vor binevoi să privească în realități foloasele și menirea acestei școli această expunere făcută numai pentru edificarea și pentru stabilirea unui adevăr. Și să-și alegească și pentru această școală ale cărei rezultate se vede în cea mai adevărată lumină numai la o școală școlară, când se organizează expozițiunile muncii anuale. I. S.

Casa târgurilor de vite

D. Prefect al județului Bihor a aprobat cu unele modificări contractul Consiliului orașenesc referitor la Casa de vite s. p. a.

Aceasta societate are de scopul comercializarea și industrializarea animalelor.

Condițiile impuse de prefectură:

1. Din terenul actual al târgului se menține pentru târgul liber 10.000 m² societatea că în caz de necesitate să cedeze terenul pentru târgul liber.

2. Acțiunile în majoritate, dar cel puțin să fie nominale, iar la înstrăinarea restului acțiunilor sunt obligați să ofere și rând orașului spre cumpărare.

3. Societatea este obligată la înstrăinarea clădirilor ca supra edificiilor în cărțile cadastrale să fie adnotată înstrăinarea și grevare, asupra acestor terenuri voarea orașului.

Hotărârea a fost transmisă Primăriei publice obștei.

Aviz abonaților

A trecut un jumătate de an de când am venit pentru prima oară să talmăcesc în

venin al acelor, cari știu să lupă în

interesele neamu ui, desconsiderându

materiale — personale. În acest timp

dovada trăinicieii. Nu din vina mea

a trebuit să fim modești, și să așteptăm

mai odată pe săptămână. Prea egiptean

lupta pentru „hârtie”, decât să ne

gândim de acest capitol speculativ, și

cari n'au sufiet de a înțelege rostul

aci. Ne va veni hârtia, vom deveni

ziar cotidian.

Luând totuși în considerare lucrurile grele de existență, rugăm Onorabilii cari sunt în restanță, să binevoiască să plătească cât mai în grabă abonamentul.

Prin aceste vom avea sprijinul și în

așteptăm.

Redacția
„VESTUL ROMANIEI”

„Principele Mircea“

Organizează după cum am avizat pe 9 Septembrie cor. o sebare de cântec pentru ocrotirea sugacilor și a florilor.

Publicăm programul serbărilor:

1. Cortejul allegoric.

Compune din Grupa de biciclete: Farkas, Fried-Kardos, Schönberger, Nadai, Popper, Niseel, Berdach, Boros, Török, Hej-s, Simonca, Simoncz, Simonca. Grupa de Jockey: Barna, Bárdi, Gradnar, Barna, Vajda, Domocos, Baciu, Corin, Corin, Henicz, Schwartz, Weiman, Negulescu. Jockey de dame: Lupășcu, călărași: Bardos! Caius, Schenkengel.

Vehicule allegorice:

Șoferi: Böske, Zományi Adrián, Bodnar Búske, Reindl Sari, Ingerii: Zigre, Mangra, Popa, Szabó Nagy, Mărcuș, Beregi, Rusu, Beregi. Florile cu flori vor prezenta: Primăvara, vara

Programul de reprezentație la 4½ m. p. 1. Partea 1. Dans Grotesc: Beér Vail. 3. Monolog: Parodia: Pepi Zigre, Ralia Feder. 5. Parapleu: Széles, Nosz, Losz. 6. Ballet: Liget, Hollandeză: Pentononie comic: Szics, Po. 8. Ballet: Bereczki. 9. Faun: Székely. 10. Ultim: Gospodarul: Muth, Sora gospodarului: Anara: Sur, Nicolae: Murlitar, Petru Clapote-cop, Fetele: Szentmiklósi, Csorhan, Berinde și Jaru: Muntean, Domocos, Lang, Violinist: Tor-jascari: Genți, Dans de logodnă: Zigre, Feder, Jyiciu. II. Actorii: Harsanyi, Madas, Pintér, R. Hetényi, Galambos etc III. Sara: Scenu in liber. 1. Muzeu, 2. Bătăie mucelarilor, 3. Duetul lu-lor, 4. Concursul militarilor, 5. Aruncarea veri-Concursul cu minje La Cortegiul cu Campagne: Bleda, Sz. ke, Popa, Bardos, Peter, Roxin. na Popoviciu, Edelman, Major, Frențiu, Fiidan, Arsony. Cr sma: D-na Tempelean, Varon, Pap. Butyka. Tombola: D-na Feder, Barili, Molnar, Mihail, Athasz Bere: Ardelean, Molnar, Bárdos, Sándor. Flori: Hașaș, Kassay, Greuan. D-na Mangra, Mărcuș, Catana, Fehér, Alexan-dor. Prăjuri: D-na Russu, Horvatu, Erdelyi, Inf: Coroiu, Aniescu, Ilie. Prezintătoare: D-na Lucilor: D-na Rațu. La poame: Pagiu D-na Jean, D-șorele Roxin, Grecian, Varro, Petri, Lupășcu, Grecian, Popovici, Lupășcu, Voștinar, Popovici, Sulyok I, Bureu, Ionescu, Stăncescu. public este rugat să binevoască a participa, a aduna fondurile necesare: Invitări particulare

Cumpetea la Oradea-Mare

Șoferii în Oradea-Mare s'au ridicat pe o platformă vertiginosă și astăzi putem zice cu încredere că stă în fruntea orașelor — sate fără câini — în această privință. Știu ce vor fi socotind autoritățile și prin ce își justifică îngăduința; însă suferă de câte ori leul scade și câștigul urcă preturile repartit, cu mo-că valuta e scăzută. Urmărim cu interes dezvoltarea intelectuală (câci de cumpă-tă intelectual cinstit i-i lipsesc para-constații) și constatăm că cu urcarea valutei și venim la două trei luni urcări de pre-tucrători, mereu cereri de urcări de la funcționari și mizerie pretutindeni și chestia articolelor de îmbrăcăminte și duble chiar față de cele din Bucu-ria mărginesc numai în a arăta de care domnește pe la restaurante și

pe la prețurile maximate, carnea se măcelărește cu 18 lei kgr. iar la restau- servesc fripturi din aceeași carne — 25 lei 200 gr.

Șoferii se vînd 30—40 lei perechea și la restaurante se servește o mân- pul cu 24—30 lei ½ de pui.

Șoferii mai vorbesc apoi de fructe. Pe- vînd strugurii 12—14 lei Kgr. iar la restaurante se servesc porțiile de 200— cu 15 lei. Pepenele verde și galben

în piață se vînd cu 4 și 6 lei Kgr., iar la restaurante se servește cu 15 lei porția de ¼; porumbul cu 5 lei bucata, iar prunele, cari se vînd în piață cu 3 lei Kgr., la restaurant se servesc cu 2—3 lei bucata.

Apoi cafenelele: 7 lei o cafea turcească și o cafea cu lapte deși sunt maximate cu 5 și 4 50; fără ca să vorbesc de vinuri care se vînd cu 60—85 lei sticla de 700 gr. când 1 kg. de vin bun (Delavare) costă în Oradea-Mare la producător 8—10 lei.

Noi știm un lucru; când se fixează prețuri maxime sunt și organe de control cari veghează la aplicarea lor.

La noi pare că totul este aranjat ca să fie alt fel.

Concursul Hipic din Oradea-Mare

Publicăm programul Concursului Hipic și Alergărilor de cai, organizate pe zilele din 15—16 Septembrie 1923 de Regimentul 5 Roșiori „Împăratul Nicolae II.” la Oradea-Mare.

Ziua I-a 15 Septembrie, ora 9'30.

I. Premiul „Căpitan Vulturescu Nicolae”.

Dresaji. Pe caii proprietate sau serviciu.

II. Premiul „Sub-Lt. Flor Dan Petru”. Deschis pentru reangajații Reg. 5 Roșiori. Dresaj pe cai de trupă.

III. Parcurs la manechine. Deschis pentru trupa Reg. 5 Roșiori.

După amiază ora 3. Carrousel executat de ofițerii și reangajații Reg. 5 Roșiori.

IV. Premiul „Locot. Iliescu Dumitru”. Parcurs normal de 8 obstacole înălțime maximă 1 10 m. lățimea 2.50 m. Deschis ofițerilor din Reg. 5 Roșiori pe orice cal.

V. Premiul „Plot. Maj. Sămulescu Nicolae”. Parcurs de 6 obstacole înălțime maximă 1.10 m. Deschis pentru reangajații Reg. cal de trupă.

VI. Premiul „Sub Lt. Șerbănescu Virgil”. Parcurs de 8 obstacole înălțime maximă 1.20 m. Deschis ofițerilor din Reg. 5 Roșiori pe cai proprietate sau serviciu.

VII. Premiul „Plutonier Seblescu Nicolae”. Parcurs de 6 obstacole înălțime maximă 1 m. Deschis trupel din Reg. 5 Roșiori.

VIII. Premiul „Căp. Corlătescu Constantin”. Parcurs special de obstacole înălțime maximă 1.30. Deschis tuturor ofițerilor și gentlemani din țară.

Ziua II. 16 Septembrie. Ora 3.

I. Premiul „Plot. Maj. Fircă Ilie”. Alergări de garduri 2500 metri. Deschis reangajaților din acest corp.

II. Premiul „Sub-Lt. Oprescu Gheorghe”. Alergări de garduri 3000 m. Deschis ofițerilor din Reg. 5 Roșiori pe cai de serviciu.

III. Premiul „Sub-Lt. Tetrat Jules”. Alergări de garduri 2500 m. Deschis ofițerilor din Reg. 5 Roșiori pe orice cal.

IV. Premiul Băncilor din Oradea-Mare. Steeple-Chase 3000 m. Deschis pentru orice ofițer sau gentleman din țară și pe orice cal greutatea liberă.

V. Premiul Prefecturii Județului Bihor. Alergări plat 3000 m. Deschis sătenilor din jud. Bihor.

VI. Cursă de vânătoare pentru trupa Reg. 5 Roșiori.

Inscrierile se primesc până la 8 Septembrie la Regi. 5 Roșiori, Oradea-Mare. Se pot trimite și telegrafic.

In atențiunea Dlui Primar

Dintre toate clasele sociale, aceia care a fost mai crud izbită în existența ei, de consecințele războiului, este fără îndoială clasa funcționarilor publici.

Dacă societățile particulare au căutat prin diferite mijloace, de-a pune la adăpost de valul de scumpete pe funcționari lor, venindu-le în ajutor nu numai cu majorarea salariilor, — căci din trista experiență de până acum, aceasta măsură s'a arătat a fi cu totul imficace, față de diferitele trucuri pe care speculanții le întrebunțează, pentruca întreaga retribuțiune ce primesc să cadă în mâinile lor; apoi cu drept cuvânt putem spune că — Statul — pentru funcționarul lui, a făcut cel mai puțin în

această direcție, dând dovadă de un cinism revoluționar, față de mizeria în care se sbat acela, a căror viață este exclusiv închinată, pentru bunul mers al oficiilor publice.

Mișcarea grevistă din luna Aprilie, a. c. care avea tendința de-a lua un caracter general, a fost reprimată de guvernanți prin mijloace destul de violente, fără ca să caute legitimitatea acestui semn de protestare. Guvernării n'au văzut de cât o mișcare cu caracter politic, și nu o mișcare prin care o clasă socială își cerea în mod energic dreptul la viață; lucru care se întâmplă de altfel sub ochii noștri, cu oprirea congresului studentesc.

Funcționările văzându-se în trista situație, începe să strângă rândurile, pentru a face front comun, față de toate greutățile ce întâmpină, solicițând în același timp concursul autorităților locale sub protecția și scutul cărora vor să se organizeze.

Funcționarii din Oradea-Mare, și în special acei necăsătoriți, cari prin forța lucrurilor sunt nevoiți a-și lua masa prin diferitele restaurante, văzându-se în trista situație, că un abonament la un restaurant întrece la mulți din ei salariul de pe o lună, fac un călduros apel către Dl Primar al orașului ca, cu binevoitorul Dnel Sale concurs să se înființeze sub auspiciul și în localul primăriei o popotă a funcționarilor publici, unde fiecare în schimbul unei modeste sume, — care n'ar întrece în cel mai bun caz ½ din salariu să primească o masă corespunzătoare pentru existența unui om.

Acest lucru credem că s'ar putea înfăptui cu atât mai ușor, deoarece primăria dispune de grădini de zarzavaturi, al căror produse ar putea fi întrebuințate perfect de bine în scopul funcționării acestei popote.

Înființarea acestei popote ar fi binevenită nu numai pentru funcționarii necăsătoriți, ba chiar și pentru cei căsătoriți cari din lipsa de locuință sunt nevoiți de-a lua masa la restaurant, și chiar pentru studenții dela Academia de drept, cari încă ar putea perfect de bine, să fie înglobați în clasa funcționarilor publici. Astfel și-ar putea ușura în mod simțitor trista situație în care se află, și care stare de lucruri a făcut ca să amuțască în conștiința lor, ori ce fel de manifestare; lăsându-ne impresia că în Oradea n'ar exista nici urmă de student. Tot timpul de care dispune, trebuie în mod exclusiv să-și întrebunțeze pentru a-și câștiga suma necesară ca să-și poată plăti abonamentul pentru masă, în urma cărui fapt națiunea are enorme pierderi, căci este știut, că întotdeauna și în toate ocaziile studențimea a fost purtătoarea cuvântului și curentelor sănătoase.

Supunem aceste câteva rânduri le cunoștința Dlui Primar, și sperăm că va avea ecoul dorit.

Față cu aceasta propunere, funcționările a răspuns în număr destul de mare și peste 100 de persoane sunt gata a se înscrie ca abonați la popota ce se va înființa, și între cari sunt mulți studenți.

O delegație a funcționarilor se va prezenta în acest scop Dlui Primar, cu un memoriu, pentru a le veni în ajutor la înfăptuirea acestei idei, care dacă ar fi tradusă în fapt, ar echivala cu mărirea salariilor la cel puțin cu ½, din ceea ce primesc și astfel acela ce n'a putut face guvernul, va face solidaritatea celor uniți pri aceiași soarte.

I. P. funcționar.

Congresul români din Sârbia

Studențimea română din statul S. H. S. care frecventează școlile din Țara Românească, a convocat pe ziua de 5 August a. c. un congres în comuna Săn-Mihaiul-Român din Banatul ce cade sub stăpânire sârbească.

În regatul S. H. S. sunt peste 300 de studenți români, cari frecventează diferite școli din străinătate și îndeosebi din România.

Se constată că, fiind numărul necomplet al congresiștilor (unii studenți neputând se sosească la timp) întrunirea nu este în drept a lua hotărâri în înțelesul strict al cuvântului.

Se hotărăște a strânge datele tuturor studenților și elevilor de liceu cari frecventează școli în România.

S'a hotărât să se ia măsuri ca studențimea română din regatul S. H. S. să fie împărțită — ca pe timpuri — de beneficiile cunoscutelor fundațiuni, cum este „Trandafir” „Gojdu” și „Fond. Grânicerească”.

Agitațiile studentești au reînceput la Cluj

Mișcările studentești cari au încetat cu sfârșitul anului școlar au reînceput la Universitatea din Cluj. Iată împrejurările în cari s'au petrecut noile evenimente: Anume s'a decis de Consiliul Profesoral al facultății de medicină ca studenții an. I să reînceapă lucrările practice la 1 Septembrie pentru ca în sesiunea din Octombrie să se poată da examenele în restanță. Disecțiile au început în 3 crt., creștinii într'o sală iar puștii evrei cari au rămas într'o altă sală separată. Peste puțin timp a năvălit un grup de iuriști cari au scos pe studenții evrei. În urma acestuia disecțiunile au fost imediat sistate. Mediciștii au cerut deschiderea din nou a lucrărilor, la caz contrar fiind expuși de a-și pierde anul.

În tot cazul ar fi spre binele nu numai a studenților dar și a țării dacă în primul rând ar satisface datorită față de școală și de viitorul lor și numai pe lângă aceasta ar continua să urmeze propagării principiilor fixate în programul extra-școlar, însă și aceasta în așa fel ca să nu-și poată revărsa efecte dezastruoase tocmai asupra studenției române. (gm.)

Societatea Cooperativă de grădinărie Leguma Oradea-Mare

a) Domnii acționari sunt rugați a face vârsământul complet al sumelor subscrise, până la 10 Septembrie la sediul Societății în Piața Cetatei No. 2, localul Societății Tramvae, între orele 10—12, când directorul trebuie să fie acolo spre a încasa. Cei care nu vor achita, vor perde conform statutelor sumele depuse până acum.

b) Domnii membri și acționari, sunt avizați că Cooperativa a filiatat carnetele de bani pentru membri; care carnetele se vând cu 10% mai puțin și se găsesc atât la Director în localul societății, cât și la vânzătorul Vicaș din piața cea mare.

Costul unui carnet de 200 lei este numai de 183. Deosebit de această reducere, la finele anului acei cari cumpără cu carnetele, vor avea prime de consumație pe când cei lași membri nu vor avea aceste prime.

c) Cooperativa are 2 locuri de vânzare și anume:
— Unul în pața mare.
— Altul în piața László, unde se găsește și unt de ceai de vânzare, zilnic proaspăt.

La ambele chioscuri vânzarea se face, dela orele 6 la orele 12 și dela orele 18 (6 p. m.) la orele 20 (8 p. m.) în fiecare zi.

d) Se face cunoscut că Cooperativa are patlagele roșii foarte frumoase, care se vând acționarilor și pentru Bullion, în cantități cât de mari. Cum patlagelele nu durează mult, acei care doresc a se aproviziona să se grăbească a se înscrie cu cantitățile de care au nevoie, să se a li-se păstra și culege în mod special dela grădină. Înscriserea se va face la vânzător, arătând cantitatea de care are nevoie și ziua când va veni ca să le ia, spre se rezerva. Contrariul vom fi nevoiți a le vinde, de oarece patlagelele nu durează mult.

e) Grădina mai are următoarele zarzavături:
— Varză de vară, mai frumoasă ca toată varză de pe piața din Oradea-Mare.

— Ardei gras și ardei mic; foarte frumos.
— Gulii foarte frumoase; Conopidă; Ceapă cum nu se găsește altă pe piață; patlagele vinete; varză italiană; Flori în glastre foarte frumoase.

Toate acestea în cantități mari și cu 20—30% mai puțin ca restul pieței.

Direcțiunea.

Antistia orașului Oradea-Mare.

No. 12339/1923.

Publicațiune.

Antistia orașului Oradea-Mare, ca autoritate industrială de for I. aduce la cunoștință publică, că în urma cererii înaintată de Vadasz Iosif și soții domiciliați în Oradea-Mare în care cere autorizație de stabiliment pentru înființarea unui depozit de lemne de foc cărbuni de piatră și cărbuni de lemne în str. Aurel Vlaicu No. 31, am fixat oculară la fața locului pe ziua de 17 Septembrie 1923 orele 10 a. m. despre ce se încunoștințează cei interesați cu observarea, că să-și pună excepțiunile la fața locului cu ocaziunea dezbaterii, cu atât mai vârtos, ca reclamațiunile ulterioare nu vor fi luate în considerare.

Proiectul de plan și deschiderea tehnică se poate vedea afișată în fiecare zi pe timpul oarelor oficiale la Autoritatea Industrială de I-a instanța în str. Petru Maior No. 5.

Oradea-Mare, la 2 Septembrie 1923.

G. Seleșiu,

s șeful antistiei orașului

INFORMAȚIUNI

D. Prefect al județului Bihor Dr. Victor Hodor întemeiat pe ordinul Ministerului de Interne a sistat colecta pentru clădirea școlilor.

La 21 Septembrie a. c. se va depune o placă de marmoră pe mormântul dela Șisești al marelui român Vasile Lucaci. Solemnitatea este aranjată de Societatea Mormintele Eroilor, care depune și placa de marmoră.

Congresul învățătorilor la Oradea-Mare. În 6 crt. s'a ținut congresul învățătorilor din Bihor în palatul județului sub președinția d. Nilolae Fîru. A fost de față și d. S. Gocan Insp. reg. a inv. S'a discutat despre chestiunea pensiilor. În numărul nostru viitor vom da un raport amănunțit.

Politia din Oradea-Mare a prins 2 persoane, dintre cari unul e un ofițer activ maghiar, cari au trecut în mod clandestin granița românească. Ei au fost finiși ascunși de o familie maghiară din Oradea-Mare, unde sau gasit și numeroase arme și muniții. Au fost înaintați Consiliului de Războiu.

În luna Septembrie se deschide la Oradea-Mare o școală de artă dramatică sub direcțiunea d-lui Hetényi Elemér. Ministerul de instruiune publică cerând avizul primăriei orașului Oradea-Mare asupra necesității înființării acestei școli, primăria a răspuns că nu se opune, dacă programul școlii va cuprinde limba și literatura română atât de necesară adulților maghiari cari doresc să cunoască cu un moment mai înainte limba Statului.

Ministerul Instrucțiunii publice a stabilit, de acord cu Ministerul Finanțelor, cotele ce se acordă ca sporuri la salariu instiutorilor, după ce au fost scoși din curba Lalescu. Iată cum s'au stabilit sporurile: *Instiutori.* — Cu 5 gradații spor 375 lei cu 4 gr. 300 lei cu 3 grad. 200; cu 2 grad. 150 lei, cu o grad. 125 lei cei fără gradații 100 lei. *Învățătorii înaintați.* — La cei cu 5, 4, 3 și 2 gradații nu li se acordă spor. Cei cu 1. gradație obțin 150 lei și cei fără gradații 275 lei. *Învățătorii ajutori.* — Învățătorii cu 3 și 2 gradații obțin 175 lei, cu 1 gradație 125 lei, fără gradații 80 lei.

În amintirea lui Urban Jarnik. În 19 August s'a inaugurat în cadrul unor serbări grandioase, la Potstyn, locul de naștere a decedatului profesor Urban Jarnik, o placă comemorativă, care a fost așezată pe casa unde s'a născut ilustrul profesor. La această serbare a luat parte multă lume aleasă din localitate și din Praga, iar ministrul României la Praga d. C. Hiottu a rostit o cuvântare în care a relevat marea simpatie pe care a avut-o înță de români profesorul Urban Jarnik.

Revizuirea impunerii impozitelor. Consiliul de ministri a decis trimiterea unei comisii în orașele mai mari din Ardeal care va revizui impunerile efectuate până acum.

Un nou ord. călugăresc catolic în România. În Timișoara deja de câțiva ani la două plebanii locale sunt călugări din ordul *Salvatorian*, trimiși din Germania. Acuma se intenționează înființarea unei organizări autonome a acestui ord. în țara noastră Pentru a aduce această la îndeplinire în curând a venit din Roma pentru a inspecta membrii de aici egumenul general P. Pfeiffer Pancratiu. Se intenționează și crearea unui colegiu.

Publicațiune. Se face cunoscut, că în ziua de 10 Sept. 1923 ora 11 dimineața se va ține licitație publică cu oferte închise, în Cancelaria Școalei de Arte și Meserii din Oradea-Mare Str. Schlauch No. 10 pentru lucrările și reparațiuni necesare Școalei și anume ighiaburi, burlane, tencuiele, gergelele de ferestre, spoitul cu var și vopșitul. Condițiunile și ori ce informațiuni se pot lua dela cancelaria școalei în toate zilele de lucru dela 8—12 a. m. Direcțiunea Școalei de Arte și Meserii Oradea-Mare.

Pentru îndeplinirea postului de paroh din parohia de cl. III-a *Sulug* se publică concurs, cu termen de alegere de 30 zile.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III *Aștileu—Peștere*, protopopiatul Peștes, jud. Bihor, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Se aduce la cunoștință tuturor de țară se va ținea în 10 și 11 Septembrie

Oaspeții asupra orașului Oradea-Mare. Ziarul „Carpații” publică sub titlul „Oradea-Mare administrație comunală model”, o serie de articole elogioase la organizație, salubritatea și activitatea ei.

Spicium unele spre informare:
D. Dr. Coriolan Bucico, primarul orașului Oradea-Mare, este înconjurat de un consiliu comunal alcătuit din d-nii Voștinar Ion, viceprimar, consilier financiar, Nicolae Tatu consilier economic, Otto, consilier pentru ocrotirile sociale, K. consilier tehnic, Petru Dejeu, consilier comunal, metru Mangra, juriconsult. Spiritul comunitar și acțiunea primarului orașului și a întregului consiliu comunal nu este acel conservatism încrustat se închide exclusiv în trecut și respinge orice inovație a vremii, sub cuvânt că e odinioară, trebuie să fie bun de-apururi.

Din potrivă, conservând elementele vechi și păstrează utilitatea și pentru vremea modernă, liut comunal acceptă cu dragă inimă și în formele edilitare ale prezentului, făcând astfel din Oradea-Mare, un oraș modern, nu numai ca aspect exterior, mecanisul lui interior — un oraș cu tot rilor orașe moderne.

„Cuitul lui Hercules” de V. Safta studenți Cluj 1923. Edit. A. A. lei. Este o scriere de propagadă este recomandăm cu deosebire în atenția școlară de ambele sexe. Se găsește în librăria Românească.

Ce efecte poate avea criza financiară. În Germania în ultimul timp s'a observat un curios fenomen, aproape unic în lume, scăderea horibilă a mărții a bănuțului săptămâni a grozavă lipsă de numerar a acestei crize s'a observat că: s'au înmulțit furturile într'o proporție surprinzătoare. La început organele polițienești n'au explicat faptul. S'a găsit însă deslegarea hoților, tainuitorii, sufereau și ei de lipsă de numerar în urma producției neîndestulitei, bankului și e firesc lucru ca meseriașii să nu mai fie rentabili din momentul ce nu au bani pe lucrul furat.

Comerciantului Barbeti i-sa furat cor. după masă la 5 oare în drum dela cor. până la Hotel „Palace” portmoneul în care erau 10 bilete a 1000 Lire italiene „Banca Italiana” a 1000 Lei.

Individuul Dasca Béla din comuna Bălan s'a furat la 4 cor. în gara din Oradea-Mare. Poliția cercetează.

CRONICA ȘCOLARĂ

La Academia de drept din Oradea-Mare înscrierile pe anul școlar 1923/24 se începând dela 1—15 Octombrie a. c. între orele 9—11 a. m. afară de Duminecă în biroul Decanatului. Cei cari vor înscrie trebuie să se prezinte cu acte originale și se supune unui examen de primire teoretică gramului ce se va da de către Ministerul Instrucțiunii. Cursurile se încep cu ziua de 17 Oct. la Oradea-Mare, la 3 Septembrie 1923. Decanul Hoványi

Diracțiunea Școalei superioare de arte și meserii din Oradea-Mare, aduce la cunoștință publică, că Ministerul Instr. Pubice, cu 88479 1923 a acordat pentru ficele de școală mijloace, 10 burse a 10.000 lei, pentru școlii. Din această sumă, 500 lei va servi pentru crearea într'unul din internatele din oraș, a unei tueli de instalarea, necesare ca paturi, rufărie etc. . . . Aceste burse se vor acorda celor mai meritaose, în urma unui concurs care se va ține în ziua de 1 Sept. Examenul va consta din probe orale, din materiile principale ale clasei primare de înscriere la concurs pentru locurile de burse vor înainta de către părinți sau tutore, pe lângă Direcțiunea Școalei Cererea de înscriere de următoarele acte: a) Actul de naștere, b) Certificatul de naștere, c) Certificatul de naționalitate română. d) Certificatul de studii, e) Certificatul de vacuină. f) Certificatul de studii, g) Certificatul de pauperitate eliberat de primărie unde părintele își are reședința, sau un act de căpătâie copil are, de ceace posedă ca avere lunar ori anual, din care comisia să poată lua și poate singur întreține copilul. Dacă actul de căpătâie nu are, carea servit pentru înscrierea ca bursieră în urmă, că nu cuprindea date adevărate eliminată, i. r. părinții sau tutore vor fi obligați să depună Statului, toate cheltuelile ce se vor plăti copilului. Direcțiunea.

ORAȘULUI MUNICIPIAL ORADEA-MARE.

Hotărâre.

Consiliul orașului Oradea în temeiul „Legii pentru reprimarea speculei ilicite” luând avizul restaurantului consumatorilor și negustorilor cu data de 22 septembrie 1923 pe întreg teritoriul orașului Oradea hotărăște prețurile maxime a produselor mai jos după cum urmează:

I. Lăptărit.

Lapte de vacă 4.50 1 litru smântână — 20—
Lapte dus la casă 5— 1 kg. brânză de oale 28—
Masă de oale 25— 1 kg. unt de vacă
Brânză de vacă 15— (tărănesc) 70—

II. Zarzavaturi.

Cartof fără cotor 4— 1 bucată caralabă
Dovleac de gră- (guli) 0.25—0.50
Cartof mărimă 6—8— 1 buc. ardei verde
Cartof de toamnă (gras) 0.25—0.50
Cartof mărimă 3—5— 1 leg. 8 bucăți pe-
Cartofi 3— trunței și morcovi 2—
(chel) varză 1 kgr. svecie 3—
italiană 1.50—2— 1 kg. pere după
Pătlașele după soiuri 6—8—
calitate 4—5— 1 kg. mere 4—
varză roșie 3—4— 1 kg. lubeniță 2—
porumb 1 kg. pepene 2—
mărimă 0.25—0.50 1 kg. prune bistrițe 3—
Căpă ridichi 1— 1 kg. struguri d. cal. 5—8—

III. Carne.

Carne de înlă, ficat, rinichi și plămâni 6— lei
Carne de vită cu 25 dkg. 18—
Carne de vițel sugător cu 25 dkg. 22—
Carne de porc I. 30—
Carne de porc II. 28—
Untură (unsoare) topită 65—

IV. Prețurile în restaurante.

	I.	II.	III.
Carne	2—	1.50	1—
Sos 200 gr. carne 20 gr. sos	8.50	8—	7—
Salată de legumă uscată ori verde	8.50	8—	7—
Salată de legumă uscată ori verde	6—	5—	4.50
Salată de legumă uscată ori verde	11—	10—	9—
Salată de vițel (200 gr. carne)	1—	7.50	6.50
Salată de vită (100 gr. carne)	8—	7—	6—

Fripturi.

Carne pregătită din carne de vită (carne), friptură la tavă cu untură de carne albă, friptură de carne albă, friptură cu usturoi 11— 10— 8—
Carne pregătită din carne de vițel (carne), rinichi, pulpă de carne și piept de vițel 11— 10— 8—
Carne aluat fierț (teței) cu brânză, ouă, varză etc. 150 gr. 8— 7— 5—
Prețurile în restaurante sunt obligate a fixa pe cartea de la locul prim mâncările cu preț maximat și în doliea mâncările cu preț nemaximat fiind obligate să dureze timpul de masă adecvate amiază și seara până la ora 10 a servi oaspeților mâncăminte necondiționat.

V. Prețurile în Cafenele și Cofetării.

Lapte cu peliță 3.50 4.50 4—
Funcționarii publici și armată 4— 3.50 2—
Lapte cu zahăr 3— 3— 2—
Funcționarii publici și armată 2.50 2—
1.50 1—

Prețurile cuprinse în tarifele din prezenta sunt socotite maxime, proprietarii putându-le după conveniență.

Funcționarii publici și armata asupra prețurilor din cafele, cafenele și cofetării nu au reduceri. Travenienții acestor dispozițiuni vor fi pedepsiți legii pentru înfrânarea și reprimarea speculei

Contra acestei ordonanțe oricine va putea face Ministerul de Industrie și comerț în termen de 15 zile publicarea ordonanței.

Hotărârile și ordonanțele primăriei orașului care referitoare la maximarea prețului articolelor hotărâre de față sunt și rămân abrogate. Oradea-Mare din ședința Consiliului orașului care ținută la 29 August 1923.

Primar.

CRONICA ECONOMICA

ULTIMA ORA

Recolta cerealelor în 1923. Direcțiunea statistică agricolă publică datele provizorii a suprafețelor înseminate și a producțiunii păloaselor pe anul agricol 1922—1923.

Din acestea reiese că suprafețele înseminate în anul curent au fost în general mai mari decât în anul trecut, așa cu grâu, cu orz și cu ovăș, până când însă cele înseminate cu secară sunt în minoritate față de 1922.

Producția este foarte bună la grâu, cu 40 milioane Hl., față de 32 milioane în anul trecut; bună la secară, a cărei recoltă atinge cifra de 3 jum. milioane Hl., față de 3 mil. în 1922; asemenea la orz cu 1.9 milioane Hl., față de 1.7 mil. în anul trecut. Recolta ovășului se prezintă însă slabă. Ea arată o scădere simțitoare în anul acesta, cifrându-se producția la abia 20 milioane Hl., față de 29 mil. în anul trecut.

În general însă recolta este mulțumitoare.

Noua campanie de zahăr. În anul acesta recolta de sfeclă a fost abundentă; de altminteri suprafața însămânțată a fost încă odată atât de mare ca în anul trecut.

După datele primite de ministerul de industrie, consumul intern este complet asigurat numai de producția indigenă, care în anul acesta se va ridica în jur de 8 și 9000 vagoane la care nu s'a ridicat maximul de consum. Se prevede o ieftinire a zahărului eventual până la 22—24 Lei kilogramul.

Expozițiile de animale la Satu-Mare. Comisiunea zootehnică a județului cu concursul Ministerului de domenii va organiza pentru 20 și 21 Septembrie, în piața orașului Satu-mare, prima expoziție de animale de toate speciile.

Vagoane de C. F. R. Până la finele anului sau cel mai târziu până la Mai anul viitor ne vor sosi din Germania încă 600 noul vagoane de călători, la care se vor adăoga cele reparate între timp în țară.

Cursul valutei la Oradea-Mare

7 Sept. 1923.

	Lei
Coroana austriacă (suta)	0.33
Marca germană (milionul)	65.—
Coroana ungară (suta)	1.30
Coroana cehă	6.50
Francul francez	12.25
Francul elvețian	39.65
Dolarul	219.—
Lira italiană	9.40
Lira șterlină	994.—

A apărut:

„POEME ÎN PROZĂ” de: Emil Isac.
Editura „Tipografia Românească” S. A. Oradea-Mare. Prețul unui volum 22 Lei.
Se găsește de vânzare la toate librăriile și la editură: „Tipografia Românească” S. A. Oradea-Mare, Strada Deák No. 2.

Geneva, 6. (Rador). — În cercurile politice, se așteaptă cu nerăbdare rezultatul conferinței ambasadurilor din Paris, care s'a ocupat ieri deasemenea cu conflictul italo-grec. Situația este considerată ca gravă. Nimeni nu-și poate închipui că Anglia va permite mai mult timp ocuparea Corfului.

***

Londra, 5 (Rador). — Mussolini a declarat corespondentului lui „Daily Mail” că va ține Corfu ca zălog până ce Grecia va îndeplini în totul ad literam condițiunile Italiei, în caz dacă Grecia nu va achita până într'o săptămână, atunci guvernul Italian va spori suma de indemnizare. Dacă Grecia nu plătește, Italianii vor rămâne la Corfu, care acum 400 de ani a aparținut Veneției.

***

Londra, 6. (Rador). — Lordul Curzon a declarat ambasadorului Italian, că guvernul englez de comun acord cu guvernul francez este hotărât să mențină numai decât autoritatea Societății Națiunilor. În cercurile marine se crede că dacă Societatea Națiunilor nu va impune punctul său de vedere Italiei, se poate conta pe o acțiune comună a marinei engleze și a celei franceze pentru evacuarea Corfului.

***

Arestarea complotiștilor.

Budapesta, 6. (Rador). — Procurorul a propus menținerea în arest a celor șapte arestați, învinuți de-a fi complotat în contra siguranței statului.

Deținuții au vrut să organizeze o armată pentru recucerirea Transilvaniei.

Acuzații sunt bănuți că au vrut să răstoarne guvernul actual, dar nu s'au găsit probe decisive în această privință.

Comisiunea Zootehnică Județeană, Oradea-Mare.

Publicațiune.

Comisiunea zootehnică județeană a jud. Bihor va aranja cu subvenționarea Ministerul Agriculturii și Domeniilor în ziua de 23 Septembrie în Oradea-Mare una expoziție-târg de prăsilă pentru vite cornute și cabaline. Locul expoziției va fi teritoriul târgului de vite (obor).

Se vor admite la expoziție târg următoarele animale a următoarelor rase:

I. Vite cornute de prăsilă. II. Cabaline de prăsilă.

1. Vite cornute. 2. Cabaline.

Programul expoziției: 23 Septembrie 1923 dela 7—9 ore intrarea și plasarea animalelor so-site, dela ora 9 deschiderea festivă a expoziției, dela ora 9¹/₂—13 funcționarea juriilor de recenziune, dela ora 13—16 consumarea rezultatului recenziunii, dela ora 16 publicațiunea rezultatului recenziunii, distribuirea premiilor și închiderea solemnă a expoziției. Preș. Com. Zootehnice Insp. Gen. Adm.: Hodor m. p. Prefect. Aranjier Dirigent: Hașaș m. p. med. veterinar primar.

MICA PUBLICITATE

Perdut în seara zilei de 6 Septembrie 1923, pe podul, între Luca Niculescu și podul Crișului, conținea niște bonuri în valoare de lei 8000 și 1000 lei și unul de 5000 lei. Găsitorul este rugat să aducă la d-nul Capitan Negru, Str. Lucaci No. 3, unde va fi recompensat.

Caută bucătăreasă la internatul Școlii de Meserii Oradea-Mare Str. Staroveszky Sunt preferite văduvele de învățători. Salariu e 900 lei. Postul e de ocupat în 15 zile.

Se caută spre vânzare pe lângă prețuri bune un trusou pentru dame și diferite bijuterii. Adresa: Weinberger, Strada Măgălarilor No. 1.

TELEFON 3-98

PRODUSELE FABRICII DE BERE

CZELL DIN CLUJ

Berea nutritoare „Hercules” și Berea deschisă „Monoștor”

Din cauza calităților lor neintrecute sunt Mărcile Conducătoare

Cine dorește să bea bere bună să ceară pretutindeni numai pe acestea.

Lloyd 1749.—29

TELEFON 3-98

Depou principal **„ORIENT”** S. A. pentru Industrie și Comerț la Oradea-Mare Str. Gilányi, 5—7. Telefon 3-98.

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE PE ACȚIUNI ▲ ORADEA-MARE

TIPOGRAFIA, LITOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA:

STRADA F. DEAC No. 2

TELEFON No. 10-02

LIBRĂRIA ȘI PAPETĂRIA:

PARCUL TRAIAN No. 6

TELEFON No. 10-10

Cu provocare la ord. Șefinsp. Reg. al înv. șec. și primar din Oradea-Mare No. 3902/1923 din 22 August 1923 recomand spre a fi introduse pe anul școlar 1923/1924 în școala de subconducerea D-voastră, manualele școlare din tabloul anexat. Editura „Tipografia și Librăria Românească S. A. Oradea-Mare”.

Revizor școlar,

Lei	Lei
Dr. CABA și W. NAGY, Abecedar fonomimic 14.—	COROIU—TRIPON, Hazánk földrajza cl. IV 8.—
„ „ „ „ Magyar Olvasókönyv Cl II 22.—	IULIU MUTH, Cetire pentru cl. I ucenici 18.—
„ „ „ „ „ III 24.—	„ „ „ „ Magyar olvasó pentru Cl. I 18.—
„ „ „ „ „ IV 26.—	CRISTOFOR EPURE, Cetire pentru cl. I pre-
CHIRVAIU—SZÜCS, Geom pt. Cl. I sec. 26.—	gătitoare de ucenici 18.—
„ „ „ „ Mértan pt. Cl. I s. magh. 26.—	TÖBB TANÍTÓK, Olvasókönyv Cl. III 18.—
COROIU—TRIPON, Geografia Jud. Bihor Cl. III 5.—	CONDREA—DEJEU, România Története 20.—
„ „ „ „ Jud. Bihor földrajza Cl. III 5.—	DEJEU, Geografia Județul Bihor 7.—
„ „ „ „ Geografia Patriei Cl. IV 8.—	„ „ „ „ Biharmegye földrajza Cl. III 7.—

IN EDITURA NOASTRĂ A APĂRUT:

Poeme în proză de Emil Isac	Lei 22
Mângăerea sufletului de I. Genț (carte de rugăciuni)	Lei 10
La comandă în comision acordăm 25 % rabat.	

Mai recomandăm din partea noastră următoarele cărți:

Dr. A. CABA, Indreptar pentru fonomimic (p. învățători)	Lei 25
„ Abecedar Fonomimic maghiar	15
„ Gramatică Română (maghiar—român)	10
„ Geografia României	16
„ PETRU COROIU, VILHELM NAGY, Harta	
Județului Bihor	120

Onor. D-nii pot face comanda cărților de dreptul dela „Tipografia și Librăria Românească S. A. Oradea-Mare” Str. Francisc Deac No. 2, la cari se acordă un rabat de 20%. In caz dacă D-nii nu ar dispune de sumele necesitate, comanda se va putea efectua prin o librărie cari va anticipa sumele anticipate. In acest caz se admite librăriei un rabat de 20%, iar D-ilor cărora se trimt direct manualele se dă 10%. Manualele în comision nu se pot da, porto privește pe client.

SECȚIA LITOGRAFICĂ

Inzestrată cu cele mai fine culori de cerneleuri execută cu cea mai mare fineță orice lucrări atingătoare în această branșă având un maestru-desenator diplomat.

ATELIERUL DE LEGĂTORIE

asortat cu materialele necesare și mai moderne execută lucrări de broșură solid, curat, frumos și ieftin. Incurajați industria Românească